

Pintures romàniques de Sant Pau de Casserres

Casserres

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Museu Diocesà i Comarcal de Solsona (25280 - Solsona)
Alçada: 534

Coordenades:

Latitud: 42.02778
Longitud: 1.84325
UTM Est (X): 404242
UTM Nord (Y): 4653508

Classificació

Número de fitxa 08049 - 39
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XIII
Autoria de l'element: Mestre de Lluçà
Estat de conservació Bo
Protecció Legal i física
Observacions protecció: Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Privada accessible
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Fitxes associades:
[Sant Pau de Casserres](#)
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 06/04/2012 - 02:00

Descripció

Aquestes pintures corresponen a un sepulcre situat al presbiteri de l'església. Segurament el difunt es posaria en un sarcòfag no esculpit a semblança del monument de Foces (Osca). Es tracta de pintura mural de tècnica mixta: combinació de fresc, tremp i pintura dissolta en un medi greixós. El tema central està situat dintre d'un arcosoli que un Crist representat de mig cos, sobre uns núvols, presideix. Té els braços aixecats i porta a l'espatlla esquerra un mantell vermell que li cobreix mig cos. El nimbe que li circumda el cap és vermell; a prop hi ha l'alfa i l'omega. El fons és blau fosc. A cada costat del Crist, a la part inferior, hi ha sengles personatges aixecant la tapa dels seus sepulcres ornamentats amb acanalats. La part inferior de l'arc sobre un fons clar estelat, hi ha representades les imatges de dos àngels, identificats amb els arcàngels Sant Miquel i Sant Rafael. El primer branda una llança que s'intueix com clava damunt un drac, del qual només se'n conserva la cua. L'intradós de l'arc, és presidit per la figura de l'Agnus Dei de color blanc, amb el cap nibat; tot ell dins un cercle de color blau. A banda i banda sobre fons vermell hi ha un parell d'àngels, amb túnica i cap nibat que fan sonar llargues trompetes. A la part inferior esquerra de l'espectador, hi ha representada l'anàstasi o davallament de Crist als llimbs. A mà dreta, hi ha l'aparició de l'arcàngel Sant Miquel al mont Gargano; sobre un fons groc, un personatge vestit amb túnica blanca llança un dard contra el sant, que ha estat representat en forma de brau. A la part frontal del parament, a mà dreta, es representa l'escena del pecat original (Adam, Eva i la serp), sobre tres franges horitzontals. De la meitat esquerra, només es conserva la part inferior. Amb molta probabilitat hi hauria representada l'Anunciació, com antítesi de l'escena del costat, ja que és la representació de les paraules que Déu li diu a la serp: "Una dona et trepitjarà el cap". Al costat esquerre de l'arc hi ha un àngel turiferari; sobre fons vermell, porta un nimbe, túnica i ales de color fosc. Al costat dret, hi ha un gran ocell amb un peix al bec. A sota aquests elements hi ha, molt mal conservada, una epifania, els tres reis sota tres arcades. L'escena de la dreta no s'ha conservat. Flanquejant tot el conjunt hi ha les imatges de Sant Pau de Narbona, a l'esquerre; i Sant Cristòfol, a la dreta. Al costat de la cara barbada de Sant Pau, hi ha la llegenda que l'identifica PAVLVS. Damunt la seva figura hi ha representada una ciutat. La imatge de Sant Cristòfol està molt deteriorada, ha perdut totalment el cap i se l'identifica per la imatge de Crist a les espatlles. A nivell iconogràfic les pintures de Sant Pau tenen una temàtica plenament gòtica sobre un esquema formal romànic.

Observacions:

Es conserven a l'Àrea IV. Romànic: sala de pintura romànica del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona amb el número d'inventari MDCS 4.

Història

Aquestes pintures es van arrencar de l'església de Sant Pau de Casserres durant el període de la guerra civil espanyola (1936-39) i ingressaren al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona l'any 1940. L'any 1979 es va fer una restauració de l'església de Sant Pau que va permetre descobrir, sota l'arrebossat de la nau, nous fragments de pintures romàniques, que completen les que figuren en el Museu Diocesà i Comarcal de Solsona. El tema central de les pintures és el judici final i la font literària directa seria el text d'Honoré d'Autun "Elucidarium", escrits pels volts de l'any 1100 i molt divulgat en l'obra de Vincent Beauvais SERRA (AADD:1985, 159).

Bibliografia

AA.VV. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XII El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, pàgs. 152-166. AINAUD DE LASARTE, J. (1957). Pinturas románicas; dins Col. I Unesco de arte Mundial, 7. París, pàg. 22. AINAUD DE LASARTE, J. (1962). Pinturas españolas románicas. Barcelona, pàg. 20. AINAUD DE LASARTE, J. (1964). Pittura spagnola del periodo romanico a El Greco. Bèrgam, pàg. 11. AINAUD DE LASARTE, J. (1965). Arte románico catalán. Pintura sobre tabla. Barcelona, pàg. 6. ANTHONY, W. W. (1951). Romanesque frescoes. Princeton University Press, pàg. 175. AZCÁRATE, José M. (1974). El protogòtic hispànic, "Discurso de entrada en la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando". Madrid, pàg. 70. CALDERER, Joaquim i TRULLEN, Josep M. (1990). Catàleg d'art romànic i gòtic del Museu Diocesà i comarcal de Solsona. Patronat del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona, pàgs. 159 -161. CARBONELL, E. (1975). L'art romànic a Catalunya, segle XII, vol. II. Barcelona, pàgs. 23 i 24. CARBONELL, E. (1980). "Notes sobre unes pintures murals descobertes a Sant Pau de Casserres; dins Quaderns d'estudis medievals, núm. 1, maig de 1980. Barcelona, pàgs. 61 i 62. COOK, S.W.W. (1956). La pintura mural románica en Cataluña. Colección Artes y artistas. CSIC. Madrid, pàgs. 33 i 34. COOK, S.W.W. i GUDIOL i RICART, J. (1950). Pintura e imagineria románicas (segona edició actualitzada) Ars Hispaniae, vol. VI. Madrid, pàg. 96. DURLIAT, Marcel (1961). La peinture romane en Roussillon et en Cerdaine; dins Cahiers de civilisation Médiévale, núm. 1 gener-març de 1961, pàg. 10. JUNYENT, Eduard (1961). Catalogne romane. Col·lecció Zodiaque, vol. II, Yonne, pàg. 199. KHUN, Ch. L. (1930). Romanesque mural painting of Catalonia. Harvard University Press, Cambridge, pàg. 53. POST, C.R. (1930). A history of Spanish Painting, vol. II, pàgs. 18 i 19. SERRA i ROTÉS, Rosa (1984). "Les pintures romàniques de Sant Pau de Casserres; dins L'Erol, núm. 10, setembre de 1984, pàgs. 27 a 29. SERRA, Rosa (1989). El museu diocesà i comarcal de Solsona (6); dins la revista l'Erol, núm. 27, pàgs. 39 i 40. SERRA, Rosa (1989). El museu diocesà i comarcal de Solsona (7); dins la revista l'Erol, núm. 28, pàgs. 92 - 94. SERRA, Rosa (1995). El dimoni en la pintura mural de l'últim romànic berguedà; dins la revista l'Erol, núm. 48, pàgs. 24 - 28. SUREDA, Joan (1981). La pintura romànica a Catalunya. Madrid, pàgs. 113, 140, 251-252, 355-356 i 363. SUREDA, Joan i ALCOLEA, S. (1975). El romànic català. Pintura. Barcelona. VIGUÉ, Jordi i BASTARDES, Albert (1978). El Berguedà, monuments de la Catalunya romànica I. Artestudi Edicions. Barcelona, pàgs. 78-82.

